

FRIVILLIGT ENSAMSTÅENDE MAMMOR
MED INSEMSEMINATION/IVF

2016-06-23

Ju2016/01712/L2

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande till slutbetänkande av utredningen om utökade möjligheter till behandling av ofrivillig barnlöshet, SOU 2016:11

Värderingar i samhället förändras med tiden och därmed behöver lagar och regler anpassas efter den tid som vi lever i. Sedan i våras ger lagen ensamstående möjlighet till assisterad befruktning med donerad sperma. Den lagändringen ser vi som en tydlig signal om att familjer med en förälder och barn är en familj är önskade i samhället och likvärdig andra familjer.

Barn som blivit till med assisterad befruktning är önskade och efterlängtade barn. Genom att tillåta fler metoder ges fler människor möjlighet att bilda familj. Barnets bästa, anser vi vara att få vara önskad och att få växa upp i en familj där barnet ges omsorg, kärlek och vägledning i livet. Hur familjen har uppstått och om det finns en eller två föräldrar påverkar inte kvalitén på familjen.

Sammanfattning

- Femmis instämmer i utredningens slutsatser att det ska bli tillåtet att utföra behandlingar där både ägg och spermier är donerade och behandlingar med donerade embryon.
- Femmis anser att faderskap inte ska fastställas om modern vid behandlingen är en ensamstående kvinna och behandlingen har utförts vid en behörig sjukvårdsinrättning, i Sverige eller i utlandet, oavsett när i tiden behandlingen har skett.
- Femmis anser att den/de som ska behandlas ska få ha önskemål om donatorns egenskaper.
- Femmis ställer sig bakom utredningens förslag att ge personer som tillkommit genom behandling med donerade könsceller möjlighet att kunna få kontakt med genetiska hel- och halvsyskon.

Bakgrund

Här nedanför kommer utförligare kommentarer till våra synpunkter. Numreringen ska stämma överens med rubriceringen i slutbetänkandet.

1.1 Förslag till ändring i föräldrabalken

I föräldrabalken föreskrivs att faderskap inte ska fastställas om det gäller barn till en ensamstående kvinna som genomfört behandling enligt lagen om genetisk integritet. Utredningen föreslår att detta också ska gälla om behandlingen har utförts vid en behörig sjukvårdsinrättning i utlandet och om den person som tillkommit genom behandlingen kan få ta del av uppgifter om donatorns identitet.

Inom Femmis anser vi att det inte finns anledning att fastställa faderskap för någon person som har tillkommit med assisterad befruktning enligt nämnd lag eller om behandlingen har utförts vid en behörig sjukvårdsinrättning i utlandet. Detta oavsett när behandlingen har skett, oavsett om donatorn är öppen (barnet har möjlighet att få uppgifter om donatorns identitet vid mogen ålder eller 18 års ålder) eller är anonym (barnet kan inte få uppgifter om donatorns identitet).

4.2.3 Särskilda förutsättningar vid användning av donerade könsceller

Enligt lagen om genetisk integritet är det läkaren som väljer en lämplig donator. Femmis anser att den/de som ska genomgå behandling ska få framföra önskemål om egenskaper hos donatorn och att den/de tillsammans med läkaren väljer en lämplig donator.

Vår synpunkt handlar om att få ha önskemål om donatorns egenskaper i fråga om t ex kroppslängd, ögonfärg, hårfärg, även annat som förekomst av t ex allergier ska kunna framföras och beaktas i valet av donator. I de fall som fertilitetskliniken använder donatorer från t ex de danska spermabankerna tycker vi att kvinnan/paret ska få ta del av alla uppgifter som finns om donatorn. Donatorns identitet är och förblir okänd för föräldern/föräldrarna. Ett annat exempel kan vara när en kvinna, eller förskull ett par, vill göra syskonförsök i Sverige och vill använda samma donator som tidigare. Under förutsättning att det är en öppen donator och att donatorn fortfarande är aktiv anser vi att det ska vara möjligt.

12 Behandlingar med enbart donerade könsceller

Femmis välkomnar utredarens förslag att kravet på genetisk koppling tas bort i lagen om genetisk integritet och att befruktning utanför kroppen kan tillåtas med donerade spermier och donerade ägg eller med donerade befruktade ägg. Detta skulle hjälpa många barnlösa, både par och ensamstående.

12.8.8 Andra ändringar i lagen om genetisk integritet mm

Idag gäller i Sverige att en person som har tillkommit genom behandling med donerade könsceller, då den har uppnått tillräcklig mognad, får tillgång till donatorns identitet. Utredningen föreslår att det i framtiden även ska bli möjligt att få kontakt med genetiska hel- och halvsyskon, om dessa har samtyckt till att vilja få kontakt.

Vi anser att kontakten mellan genetiska hel- och halvsyskon kan få ske under barnens uppväxt, om vårdnadshavarna så önskar. Det faktum att det finns andra barn som tillkommit med samma donator är en vetskap som familjer med donatorbarn har med sig från början. Utredningen tar också upp att det inför en behandling är viktigt att bedöma den blivande förälderns/föräldrarnas förmåga att hantera att det kommer att finnas barn i andra familjer som är genetiska halv- och helsyskon med det egna barnet.

För oss som ensamstående är det en självklarhet att från tidig ålder berätta för barnet/barnen om dess/deras tillkomst. Det är tämligen uppenbart att det har behövts minst en part till för att det skulle bli barn. Inom Femmis anser vi att det är väsentligt för våra barn att de får möjligheten att träffa och lära känna andra barn som har en liknande familj och samma bakgrund som de själva. Att något/några barn i en annan familj har tillkommit med samma donator och att barnen och föräldrarna är medvetna om det ser vi inget problem med.

Sophia Nilsson

Ordförande Femmis